

Manifest vodstva Meksičke liberalne partije, donesen 23. rujna 1911. godine, pročitan na radiju i objavljen u službenom glasilu Partije, listu Regeneración, 20. siječnja 1912. godine.

MEKSIKANCI:

Organizacijsko vodstvo Meksičke liberalne partije sa simpatijama gleda na vaša nastojanja da u praksi ostvarite uzvišene ideale političke, ekonomske i socijalne emancipacije, čija će pobjeda na zemlji učiniti kraj već dovoljno zaoštrenom sukobu među ljudima, koji svoje porijeklo ima u nejednakosti bogatstva proizašoj iz načela privatnog vlasništva.

Ukinuti to načelo znači poništiti sve političke, društvene, religijske i moralne institucije, dakle sredinu koja guši slobodnu inicijativu i slobodno udruživanje ljudskih bića koja, da ne bi propala, bivaju primorana na međusobnu grozničavu konkurenciju iz koje kao pobjednici ne izlaze ni najbolji niti najsamopožrtvovaniji, ni oni fizički, moralno ili intelektualno najobdareniji već najprepredeniji, najsebičniji, najmanje obzirni, najbezdušniji, koji vlastitu dobrobit stavljaju iznad svake ljudske solidarnosti i ljudske pravde.

A, bez načela privatnog vlasništva neće biti ni razloga za postojanje države, neophodne jedino da razbaštinjene sprječava da u svom nezadovoljstvu i pobuni protiv onih koji su sebi prisvojili društveno bogatstvo odu predaleko. Neće biti razloga ni za postojanje crkve, čiji jedini zadatak je da u ljudskom biću uguši urođeni mu duh pobune protiv ugnjetavanja i eksploatacije, propovijedanjem strpljenja, rezignacije i poniznosti; gušenjem najsnažnijih i najplodotvornijih poriva primjenom kazni nemoralnih, okrutnih i štetnih po zdravlje čovjekovo i – da siromašni ne bi poželjeli uživati u ovozemaljskim dobrima i time ugrozili privilegije bogatih – obećavanjem nebesa negdje u vječnosti, dalje i od najudaljenijih zvijezda što ih ljudsko oko može vidjeti, onim najponiznijim, najpokornijim, najstrpljivijim.

Kapital, Vlast i Crkva predstavljaju mračno trojstvo koje ovu divnu zemlju pretvara u raj za one koji su – lukavstvom, nasiljem i zlodjelima – uspjeli prigrabiti za sebe proizvode trudbeničkog znoja, krvi, suza i lišavanja tisuća generacija radnika, a u pakao za one koji – vlastitim mišicama i pameću – obrađuju zemlju, pokreću mašine, grade kuće i prevoze proizvedeno. Tako čovječanstvo ostaje podijeljeno na dvije klase dijametralno suprotstavljenih interesa – na kapitalističku klasu i na radničku, na onu koja posjeduje zemlju, sredstva za proizvodnju i transport dobara, i na klasu koja se, da bi opstala, mora oslanjati na snagu svojih mišica i svoje pameti.

Između tih dviju klasa ne može biti nikakvih ni prijateljskih niti bratskih spona, jer posjednička klasa uvijek teži održanju postojećeg ekonomskog, političkog i društvenog sistema koji joj jamči nesmetano uživanje u plodovima opljačkanog, dok radnička klasa nastoji razoriti sistem nepravde i uspostaviti sistem u kojem će zemlja, kuće, sredstva za proizvodnju i transport biti u službi svih.

Meksikanci! Meksička liberalna partija drži da svako ljudsko biće, samom činjenicom rođenja, stječe pravo uživanja svih prednosti što ih pruža moderna civilizacija, jer one su proizvod napora i lišavanja radničke klase svih vremena.

Meksička liberalna partija smatra rad neophodnim za održanje kako pojedinca tako i društva te nalazi da se svi – osim starih, obogaljenih, nesposobnih i djece – trebaju posvetiti proizvođenju nečeg namijenjenog zadovoljavanju vlastitih nužnih potreba.

Meksička liberalna partija smatra da je takozvano pravo privatnog vlasništva jedno nepravedno pravo, jer ono veliku većinu ljudskih bića osuđuje na mukotrpan rad i patnju radi zadovoljstva i lagodnog života malobrojnih kapitalista.

Meksička liberalna partija smatra Vlast i Crkvu potpornijima nepravednosti Kapitala te, stoga, organizacijsko vodstvo Meksičke liberalne partije službeno objavljuje rat Vlasti, Kapitalu i Crkvi.

Protiv Kapitala, Vlasti i Crkve Meksička liberalna partija razvija crvenu zastavu na meksičkom bojištu na kojem se naša braća kao lavovi bore za pobjedu nad pristalicama buržoazije – bili oni maderisti, rojalisti, vazgisisti, sientifikosi ili što im drago, jer svi bi samo da jedan bude poglavar nacije kako bi, pod njegovim okriljem, i dalje mogli raditi što i prije, ne obazirući se na meksičke mase – koji, bez razlike, svetim smatraju pravo privatnog vlasništva.

U ovim trenucima pometnje, veoma povoljnim za borbu protiv ugnjetavanja i eksploatacije, trenucima u kojima je Vlast oslabljena, neuravnotežena, poljuljana, sa svih strana napadnuta neobuzdanim strastima, provalama gladi koja se nada skorom zadovoljenju, u ovim trenucima strepnje, agonije i strave povlaštenih, združene mase razbaštinjenih osvajaju zemlju, pale tapije, spuštajući svoju stvaralačku ruku na tlo i prijeteći dižući svoju šaku protiv svega do jučer neprikosnovenog – Vlasti, Kapitala, Svećenstva. Oni zaoravaju brazde, siju i čekaju, uzdrhtali, prve plodove slobodnog rada.

To su, Meksikanci, prvi praktični rezultati propagande i akcije vojnika proletarijata, plemenitih branioca naših egalitarnih načela, naše braće koja su ustala protiv svega nametnutog i svake eksploatacije uzvikujući – smrt za sve one gore, i nadu i život za one dolje – „Živjela zemlja i sloboda!“

Eksproprijacija se, pod svaku cijenu, mora do kraja provesti za trajanja ovih velikih zbivanja. Upravo to i čine naša braća u Morelosu, južnoj Puebli, Quicoaxcanu, Guerreru, Veracruzu, u sjevernim dijelovima države Tamaulipas, u Durangu, Sonori, Sinaloi, Jaliscu, Chihuahui, Oaxaci, na Yucatanu, u Quintana Roo-u, i drugdje. Da se to događa, primoran je priznati čak i meksički buržujski tisak. Tamo proletarijat uzima u svoje ruke vlasništvo nad zemljom, ne čekajući da ga neka očinska vlada blagoizvoli usrećiti, jer zna da se od vlada ničemu dobrome ne može nadati i da emancipacija radnika mora biti zadatak njih samih.

Te prve eksproprijacije okrunjene su dragocjenim uspjehom, ali ne smije se stati samo na preuzimanju vlasništva nad zemljom i u sektoru poljoprivrede. Mora se odlučno pristupiti preuzimanju vlasništva nad svim industrijama, a izvršit će ga oni koji u njima rade pa će rudnici, tvornice, željeznice, brodovi, prodavaonice svih vrsta i kuća biti na raspolaganju svima, bez

obzira na spol.

Stanovnicima onih krajeva zemlje u kojima bude izvršen taj čin vrhovne pravde, ostajat će samo da se dogovore o tome da sve zatečeno u radnjama, magazinima, spremištima žita itd., odnesu na mjesto svima dostupno, na kojem bi ljudi i žene od povjerenja mogli točno utvrditi što je skupljeno i proračunati koliko će zalihe potrajati – imajući u vidu potrebe i broj stanovnika, koji će ih koristiti – od trenutka eksproprijacije pa do prve žetve i prispjeća prvih industrijskih proizvoda.

Kad prvi popisi ove vrste budu napravljeni, radnici u različitim industrijama će shvatiti kako da, bratski i među sobom, reguliraju proizvodnju tako da nitko, dok proces traje, ne oskudijeva, jer samo će oni koji neće raditi umrijeti od gladi – stari, nesposobni i djeca, koja imaju pravo na sve, izuzimaju se.

Sve što se proizvede slat će se u komunalnu prodavaonicu općeg tipa, iz koje će svatko imati pravo uzeti koliko mu treba, nakon što da na uvid dokaz da radi tu i tu.

Ljudska bića teže zadovoljiti svoje potrebe uz najmanji mogući utrošak snage, a najbolji način da se to ostvari je zajednička obrada zemlje i zajednički rad u industriji. Ako se zemlja podijeli i svaka obitelj uzme po komad, javit će se ozbiljna opasnost od ponovnog uspostavljanja kapitalističkog sistema, jer neće biti ljudi koji oskudijevaju, grabežljivih i prepredenih, koji bi mogli uzeti više no drugi i vremenom početi eksploatirati svoje drugove. Neovisno o toj opasnosti, tu je i činjenica da bi svaka obitelj, radeći na svojem malom komadu zemlje, morala mukotrpno, koliko i danas u sistemu privatnog vlasništva, ako ne i mukotrpnije raditi kako bi ostvarila podjednako bijedan rezultat. Ako bi vlasništvo nad zemljom bilo zajedničko i ako bi seljaci zajednički obrađivali, mučit će se manje, a proizvodit će više. Bit će, razumije se, dovoljno da svatko ima svoju kuću i okućnicu, zadovoljstva radi. Ono što je rečeno za zajedničku obradu zemlje, vrijedi i za zajednički rad u tvornicama, radionicama itd. Dopustimo svakome da suglasno svojem temperamentu, ukusima i sklonostima bira vrstu posla koja mu najviše odgovara, pod uvjetima da proizvodi dovoljno za pokrivanje vlastitih nužnih potreba i da nije na teretu zajednici.

Ako se bude ovako radilo, to jest, ako neposredno za eksproprijacijom bude slijedila organizacija proizvodnje, oslobođena gazda i zasnovana na potrebama stanovnika svake regije, nitko neće patiti od oskudice, i pored toga će oružana borba trajati sve dok ne nestane i posljednji buržuj, dok bude i jednog predstavnika vlasti, dok zakon na kojem počivaju privilegije ne bude srušen, dok sve ne bude u rukama trudbenika - a tada ćemo se bratski zagrliti i uzvicima radosti proslaviti uspostavljanje sistema koji će svakom ljudskom biću jamčiti Kruh i Slobodu.

Meksikanci! To je ono za što se bori Meksička liberalna partija. To je ono za što plejada heroja proljeva svoju krv, boreći se pod crvenom zastavom i s čuvenom krilaticom „Zemlja i sloboda“.

Liberali nisu položili oružje, bez obzira na primirje što ga je sklopio izdajnik Madero s tiraninom Díazom, i bez obzira na ponude buržoazije koja je htjela svoje džepove napuniti zlatom. Tako smo učinili, jer Liberali su ljudi uvjereni u to da politička sloboda nije za dobro siromašnih, nego

samo za dobro lovaca na položaje, a naš cilj nije da se domognemo položaja ni ugleda, već da sve otmemo iz ruku buržoazije i predamo radnicima na raspolaganje.

Koja god od političkih bandi – koje se sada glože oko prevlasti – pobijedila, njeno djelovanje bi dovelo upravo do onog istog do čega je dovela tiranija Porfiria Díaza, jer nijedan čovjek, ma koliko dobronamjerman bio, ne može ništa uraditi za klasu siromašnih kada se nađe na vlasti. Takvo djelovanje dovelo bi do kaosa u kojem i mi smatramo da razbaštinjeni trebaju iskoristiti specifične okolnosti u kojima se zemlja našla, kako bi, bez odlaganja, na licu mjesta, ostvarili ideale Meksičke liberalne partije. Eksproprijaciju ne bi trebalo odlagati za vremena nakon uspostavljanja mira, jer u međuvremenu bi se zalihe u prodavaonicama, žitnim skladištima, magazinima i drugim skladištima, iscrpile. Uz to bi, zbog rata koji hara širom zemlje, proizvodnja stala te bi posljedica borbe bila glad. No, ukoliko eksproprijaciju i organizaciju proizvodnje budemo ostvarili tijekom same borbe, nikom neophodno neće nedostajati, ni sada niti kasnije.

Meksikanci! Ako opet želite biti slobodni, borite se zajedno za Meksičku liberalnu partiju. Svi ostali nude vam političke slobode kada pobijede. Mi liberali vas pozivamo da odmah preuzmete vlasništvo nad zemljom, strojevima, sredstvima transporta, nad zgradama, ne očekujući da vam ih bilo tko preda i ne čekajući na bilo kakav zakon da to učini službenim, jer zakone ne prave siromašni nego bogati, a oni dobro paze da nijedan ne bude suprotan interesima njihove kaste.

Dužnost je nas siromašnih da radimo i borimo se kako bismo raskinuli lance koji nas čine robovima. Prepustiti rješavanje naših problema obrazovanima i bogatima bilo bi isto što i voljno se predati u njihove kandže. Mi plebejci, mi odrpanci, mi gladni, mi koji nemamo gdje spustiti glave, mi koji živimo mučeni neizvjesnošću hoće li sutra biti kruha za naše žene i djecu, mi, koje kad ostarimo sramno odbacuju jer više ne možemo raditi, na nama je da uložimo ogroman napor i tisuće žrtava kako bismo do temelja razorili zdanje starog društva koje je bilo oduvijek nježna mati bogatih i zlih, i bezdušna maćeha radnih i vrljih.

Sva zla koja muče čovječanstvo izvire iz postojećeg sistema koji nagoni većinu da se muči i žrtvuje kako bi povlaštena manjina mogla zadovoljavati svoje želje, pa čak i hirove, živeći pri tom lagodno i poročno.

Zlo bi bilo manje kad bi svim siromašnima bilo zajamčeno pravo na rad, ali proizvodnja nije regulirana suglasno potrebama radnika već suglasno željama buržoazije, a ona tako upravlja njome da nikad ne prijeđe njene mogućnosti trošenja. Otud povremeni zastoji u industriji, otud smanjenja broja radnika, što nam također svjedoči o savršenstvu mehanizama što ih proletarijat pokreće, a na korist bogatih.

Da bi se svemu tome došlo na kraj nužno je da radnici u svoje ruke uzmu zemlju i sredstva za proizvodnju te da sami reguliraju proizvodnju bogatstava u skladu sa svojim vlastitim potrebama.

Pljačka, prostitucija, ubojstva, paljevine, prijevare – proizvod su sistema koji ljude i žene stavlja u okolnosti u kojima su primorani, kako ne bi umrli od gladi, uzeti što stignu ili se prostituirati, jer, u većini slučajeva, uza svaku žarku želju za radom, posla nema, ili je tako slabo plaćen da ne osigurava ni iznos nužan za zadovoljavanje osnovnih potreba pojedinca i njegove obitelji. Uz

to, dužina radnog vremena u postojećem kapitalističkom sistemu, kao i uvjeti rada, veoma brzo unište zdravlje radnika, pa čak i njegov život. Ove pošasti industrije svoj uzrok imaju isključivo u preziru s kojim kapitalistička klasa gleda na one koji se žrtvuju za njih.

Siromašan čovjek razdražen je nepravdama čija je žrtva; razbješnjen luksuzom i rasipništvom onih koji ništa ne rade; na ulici ga prebija policija zato što je siromašan; prinuđen je iznajmljivati svoj rad i kad je po srijedi posao kojeg se gnuša; slabo je nagrađen; prezren od svih koji od njega više znaju ili koji imaju novca pa smatraju sebe superiornima u odnosu na one koji ga nemaju; s izgledima na starost punu gorčine i smrt životinje izbačene iz štale jer je nekorisna; svakodnevno mučen mogućnošću da ostane bez posla; primoran smatrati neprijateljima čak i pripadnike vlastite klase, budući da ne zna koji od njih će svoj rad ponuditi za manje od onoga što on zarađuje – u takvom se čovjeku, sasvim prirodno razvijaju anti-socijalni porivi te su zločin, prostitucija i nepoštenje neminovne posljedice starog i omraženog sistema, koji nastojimo uništiti do temelja, kako bismo umjesto njega stvorili sistem ljubavi, jednakosti, pravde, bratstva, slobode.

Dignite se svi, kao jedan! U rukama svih su mir, dobrobit, slobode, zadovoljenje svih zdravih želja. No, ne smijemo se prepustiti ničijem vodstvu – neka svatko sebi bude gospodar. Neka svima upravlja uzajamni pristanak slobodnih ličnosti. Smrt ropstvu! Smrt gladi! Živjele „Zemlja i sloboda“!

Meksikanci! Čista srca i mirne savjesti mi vas, formalno i ozbiljno, sve pozivamo, muškarce kao i žene, da prihvatite uzvišene ideale Meksičke liberalne partije. Sve dok bude bilo siromašnih i bogatih, onih koji vladaju i onih kojima se vlada, neće biti mira, niti bi ga valjalo priželjkivati, jer taj mir počivao bi na političkoj, ekonomskoj i društvenoj nejednakosti milijuna ljudskih bića mučenih glađu, nevoljama, zatvorima i smrću, dočim bi malobrojni uživali sva zadovoljstva i slobode ne čineći ništa.

Naprijed u borbu! Naprijed u nove eksproprijacije, za dobro svih, a ne za dobro manjine! Ovo nije rat bandita, već muškaraca i žena koji žele da svi uzmognu biti braća, i kao takvi, da uživaju u svemu onom što nudi priroda i što je čovjek snagom i umom stvorio, uz jedini uvjet da se svatko posveti istinski korisnom radu.

Slobode i blagostanje su nam na dohvat ruke. Isti napor i iste žrtve potrebne da bi se vladar – to jest tiranin – doveo na vlast, dovoljne su i za eksproprijaciju svih onih bogatstava što ih bogati drže daleko od vas. Na vama je, dakle, da izaberete: novi vladar – to jest novi jaram – ili životno važna eksproprijacija i ukidanje svakog nasilja, religijskog, političkog i svakog drugog.

Potpisali u gradu Los Angelesu, država Kalifornija, Sjedinjene Američke Države, 23. rujna 1911. godine:

Ricardo Flores Magón
Anselmo L. Figueroa
Librado Rivera
Enrique Flores Magón
Antonio de P. Araujo

Preuzeto iz: Laslo Sekelj: *O anarhizmu*, Istraživačko-izdavački centar SSO Srbije; Novi Beograd, 1987.;
s engleskog prevela: V. Vukelić
Sa srpskoga preveo: Juraj Katalenac, **Centar za anarhističke studije, veljača 2010.**